L'arquitectura viscuda

La casa era l'habitatge d'una família que constituïa la unitat bàsica de la societat catalana preindustrial. L'estructura i les relacions de la família, les activitats productives i les idees sobre la intimitat i el confort condicionaven les formes, la distribució dels espais i els usos de la casa.

La vida familiar

La casa era l'escenari de la vida familiar, però també era un espai de producció i de relació. L'interior i l'exterior acollien les activitats quotidianes dels seus habitants: dormir, cuinar, menjar, treballar, emmagatzemar la collita, aixoplugar els animals, passar estones de lleure, tenir cura de les persones, tenir intimitat, etc.

La cuina era l'estança principal de la casa, l'espai calent on es trobaven tots els seus membres, amb el foc a terra com a element central. Era l'eix de la vida social de la casa i era a mig camí entre la intimitat de les cambres, tancades als estranys, i el carrer, obert a tothom.

Escalfant-se a la vora de la Bar de foc en un mas de Móra d'Ebre, ca. 1960.
Foto: Santi Alfonso.

Les cases tenien altres construccions annexes - com ara pous, cisternes i forns de pa- per cobrir necessitats específiques dels seus habitants.

Forn de pa, la Cava, Deltebre, 1936.
Foto: Joan Nonell. Fons: © Arxiu Fotogràfic Centre Excursionista de Catalunya.

Pou de capella de Can Manyosa, Castellar del Vallès, 2014.
Foto: Joan Roura. Fons: Centre Excursionista de Castellar del Vallès.

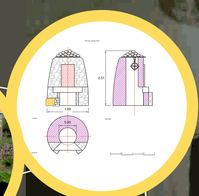

Plànol del pou de capella de Can Manyosa, 2014.
Dibuix: Joan Roura. Fons: Centre Excursionista de Castellar del Vallès.

Durant el bon temps, els espais exteriors —com ara el rafal, la galeria o el pati— esdevenien prolongacions de l'interior de les cases per a la vida familiar.

Masada de Camps, Santa Bàrbara (Montsià), ca. 1940.
Fons: Centre d'Estudis Planers.

Galeria del mas Sobrevia, Seva (Osona), 1904.
Fons: Museu Etnològic del Montseny.

Pagesos i masovers, Sant Andreu de Palomar, ca. 1930.
Foto: Andreu Pinyol. Fons: Lourdes Pinyol.

Can Met, Sant Feliu de Buixalleu (Selva), 2008.
Foto: Santi Carbonell.